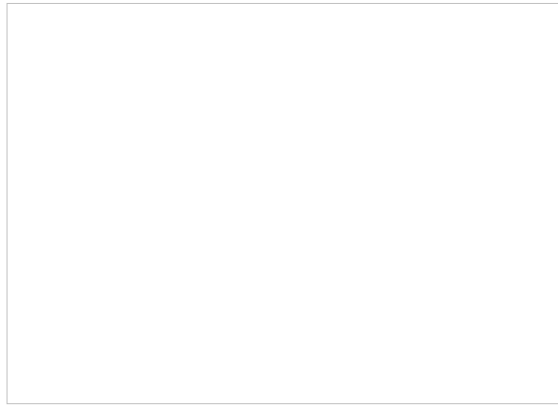

Selef-salyhynyň ýoluna eýermek wajpidir.

Hamd ýeke-täk Allaha degişlidir. Biz Ondan bize kömek bermegini hem-de bizi bagyşlamagyny sorayarys. Nebislerimizň şerinden, amallarymyzyň ýamanyndan Onuň penasyna ýüzlenýäris. Allah kimi dogry ýola salsa ony azaşdyrjak ýokdur, kimi azaşdyrsa-da ony dogry ýola saljak ýokdur. Ýeke-täk hem-de şärigi bolmadyk Allahdan başga hak ilahyň ýokdugyna we Muhammediň hem Onuň bendesi we ilçisidigine şaýatlyk edýärim.

Şany belent Allah hezreti Pygamberiň (sallallahu aleyhi wesellem) dünýäden ötmegi bilen bize Yslam dinini kämil kyldy. Bu diniň kämilligi we tamamlanmagy bilen hem nygmatyny bize doly ýetirdi. Allah Öz Kitabyňy we Pygamberiniň Sünnetini gorap saklamagy äht edişi ýaly, Kitap we Sünnetiň söz şekillerini we manylaryny hem aýap saklady. Allahyň dinini gerdenlerinde göterijiler, wahysyny¹ goraýjylar bolmaly üçin ýörite ärler döredip, olary bu ymmatyň iň päk ýüreklileri we çuňňur ylymlary etmegi hem Allahyň (azze we jelle) Kuran we Sünneti gorap saklamagynyň bir görnüşi bolup durýar. Allah bütin ymmata ine şol äleriň ýoluna eýermegi we yzlaryna düşmegi wajyp edip, olaryň ýolundan aýra düşüp, ugur-tärlerinden daşlaşmagy hem gadagan etdi.

Diňe iki mübärek wahýa (Kuran we sünnete) düşünmekde özara birleşilende, agzalalyklar gidip bir ýere jemlenişler. Emma olara düşüniş akyly ýetirmede agzalalyklar bolsa, onda her bir fyrka (topar) özlerniň Kuran we Sünnete düşüniş akyly ýetirini ýeke-täk dogry düşüniş hasap edip, garşydaşlaryny azaşan hem-de Kitap bilen Sünnetiň mazmunlaryny pozanlar diýip biler.

Şol sebäpden bu risalany ýazmagyň zerurlygy aýdyň ýüze çykýar. Sebäbi sahabalar hem-de olara oňat eýeren selefiň düşünişini almak, sözlerine tabyn bolmak gerekdir. Çünki olaryň düşünişi we akyly ýetirişi hak bolup her hili ýalňyşdan uzakdyr. Hut şu jähtden Allah olary Öz Kitabynda öwýär, olardan razydygyny habar berýär hem-de olara jennetiň bardygyny wada edýär.

Allahdan şu işimi Özüniň belent şany üçin halys etmegini we musulmanlara peýdasyny ýetirmegini dileýärim. Şeýle hem Pygamberimiz Muhammede, maşgalasyna we onuň sahabalaryna Allahyň salawaty bolsun!

Ahmet Muhammet Nejjar 4 zülkada, 1430 hijri ý.

Selef sözüniň manysy

1) Selef sözüniň sözlük manysy:

“Selef” sözi arapçada: *ýaş hem-de mertebe taýdan öňe geçenler* diýmegi aňladýar.

Araplaryň(sin),(läm) we(fä) harplary söz köki bolup, *öňe geçen, ozan* diýen manyny bildirýär.

Şoňa laýyklykda *selef* – *ýaşap geçenler*² diýmekdir. *Lisänül-arap*-da: “Selef: senden öň geçen ata-babalaryň we garyndaşlaryň, senden ýaş we mertebe taýdan ýokarda bolanlar”³ diýip bellendir.

Ibn Esir (Allah oňa rehmet etsin): “Bir ynsanyň selefi diýlende, özünden öň ötüp giden atalary we garyndaşlary göz önünde tutulýar. Şol sebäpden ilkinji döwrüň tabygyňlaryna *salyh selef* diýlipdir.”⁴

Şulara ýakyn manyda Kuranda şeýle aýatlar bar: “**Bes, olardan soňkylar üçin olary selef (geçmiş) we görelde edip goýduk.**” (Zuhruf 43/ 56)

Ymam **Begawy** (Allah oňa rehmet etsin) bu aýatyň tefsirinde şeýle diýýär: “Selef ötüp geçen ata-babalar bolup, aýatyň manysy: '**soňkylar öwüt alsynlar diýip biz olary ötüp geçenler edip goýduk**' diýmek bolýar.”⁵

Şu manyda Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi wesellem) gyzy Fatyma (Allah ondan razy bolsun) ýüzlenip aýdan şu sözün getirmek bolar: **“Men seniň üçin oňat selefdirin.”**⁶

Ýokarky hadysda geçen *selef* sözünden *ozalky* diýen many göz önünde tutulýar.

Newewi (Allah oňa rehmet etsin) şol hadysyň manysyny düşündirende: “Selef: *öňde bolan* diýen manyny bildirýär. Ýagny, **'men seniň öňüňdedirin'** diýmekdir.”⁷

2) Selef sözünüň adalgadaky (termin) manysy:

Selef sözi iki nukdaýy nazardan aýdylýar.

1-Wagt taýdan. Munda *selef* sözi belli bir döwürde ýaşanlar göz önünde tutulýar. Alymlaryň “selef” sözini wagt taýdan düşündirmekte getiren kesgitlemeleri dürli-dürli bolup olaryň käbirleri şeýledir:

Birinji garaýşa görä: *selef* diýip diňe sahabalara aýdylýar.

Kalşany bu pikiri gollap “*Tahryrul-makal min şerhir-risäle*” diýen eserinde ol şeýle nygtaýar: “Salyh-selef: birinji döwürde ýaşanlardyr: ylymda çuňlaşanlar, Pygamberiň ýolunda ýöränler, onuň sünnetini aýap saklanlardyr. Allah olary Öz Pygamberiniň ýoldaşlary edip döredip, olary dinini dikeltmek üçin saýlady. Olar Allahyň ýolunda hak jihat etdiler...”⁸

Ikinji garaýşa görä: *selef* diýip sahabalara, şol sanda tabygyňlara aýdylýar.

Raşyt ibn Sagd, ymam **Ibn Batta** hem-de **Gazzaly** bu pikirdedirler.

Ymam **Buhary** (Allah oňa rehmet etsin) özüniň *Sahyhynda* “Bäbür-rukub alad-däbbet-sagbati wel-fuhuleti minel-hayl” adynda bir bölüm açyp Raşyt ibn Sagdyň: “Selef, erkek atlary halardy, sebäbi bu has ýüwürük we has gaýratly bolýar” diýendigni belleýär.⁹

Hafyz Ibn Hajar (Allah oňa rehmet etsin) şeýle diýýär: “Buharynyň 'Raşyt ibn Sagd' diýeni 113-nji ýylda (milady) dünýäden öten Makra' (ýa-da Mukra) bolup ol Şamly *orta* tabygyndyr. Buharyda onuň diňe şu rowaýaty bardyr. 'Selef' diýen söz bolsa; sahabalar we olardan soňky gelenleri öz içine alýar.”¹⁰

Hafyz Ibn Hajar bu ýerde Raşydyň selef diýen sözünden: sahabalar we ondan soňky tabygyňlary göz önünde tutandygy; sebäbi Raşyt ibn Sagd *orta tabakadan*¹¹ bolan tabygyndygyny, şol sebäpden onuň '**selef**' diýmegi **“özünden öň öten sahabalar bilen tabygyňlar”** manysyny aňladýandygyny nygtaýdyr.

Ymam **Ibn Batta** (Allah oňa rehmet etsin) şeýle diýýär: “Men sözümiň başynda musulman doganlaryma Allahyň Kitabyndan, Resulyň Sünnetinden ýapyşmaklaryny hem-de sahabalar we tabygyňlar bolan päk selef (selef-i salyh) tabyn bolmaklaryny ündäsim gelýär”¹²

Abu Hamyt Gazzaly (Alla oňa rehmet etsin) selef sözi hakynda şulary belleýär: “Şuny oňat belle: ýiti ötgür kişileriň nazarynda hiç şek-şüphe bolmadyk arassa hak ýol selef mezhebidir; ýagny, sahabanyň we tabygyňyň mezhebi”¹³

Üçünji garaýyşa görä: selef sahabalary, tabygyňlary hem-de olara tabyn bolanlary öz içine alýan ilkinji üç asyra aýdylýar.

Ibn Teýmiýe¹⁴ we **Şewkäni** bu pikirdedirler. Olar muňa delil hökmünde Abdulla ibn Mesgudyň şu hadysyny getirýärler: Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) şeýle diýdi: **“Ynsanlaryň ýagşysy meniň döwrümdir, ondan soň olaryň zyzndan geljekler, ondan soň olaryň zyzndan geljekler...”**¹⁵.

Ibn Teýmiýe (Allah oňa rehmet etsin): “Hadysçylar diýlende, üç asyrdan ýaşan selef we olaryň zyzndan ýörän halat (soňkylar) göz önünde tutulýar”¹⁶ diýipdir.

Şewkäni (Allah oňa rehmet etsin) şeýle diýýär: “Syptlaryň delillerini zahyryna (gönümel daşky manysyna) almak päk (salyh) selefiň mezhebidir: ýagny sahabalaryň, tabygyňlaryň we olaryň zyzna eýerenleriň”¹⁷

Dördünji garaýyşa görä: selef diýlende sahaba, tabygyň, tabygyňa eýerenler hem-de tabygyňa eýerenleriň ýolundan gidenler göz önünde tutulýar.

Ibn Hybba (Allah oňa rehmet etsin) es-Sykat¹⁸ atly eserinde bu pikiri goldaýar. Ol Büreýde Eslemiň (Allah ondan razy bolsun) şu hadysyna esaslanýar: Ol Allahyň Resulyndan (sallallahu aleyhi wesellem) şuny eşidendigini aýtdy: **“Bu ymmatyň ýagşylary meniň ýaşayan döwrümdir. Ondan soň olaryň zyzndan geljekler, ondan soň olaryň**

zyndan geljekler, ondan soň olaryň zyndan geljeklerdir..”¹⁹

Ýokarda agzalan garaýyşlardan belli bolşy ýaly selef sözi wagt taýdan üç ýagşy nesile aýdylýar, ýagny sahabalara, tabygyňlara we taby-tabygyňlara eýerenler. Munyň delili hezreti Pygamberiň (sallallahü aleyhi we sellem): **“Ynsanlaryň ýagşysy meniň döwrümdir, ondan soň olaryň zyndan geljekler, ondan olaryň zyndan geljekler..”²⁰** diýen sözüdir. Sebäbi şol döwürdäkiler ýagşylykda birinjilige, artykmaçlyga we uly mertebä eýe bolan adamlardyr.

Ýöne şu ýerde wagt nukdaý-nazaryndan getirilen bu kesgitlemä ýene bir şert goşmagy ýatdan çykarmazlyk gerekdir. Sebäbi şol döwürde hem birtopar bidgatçylar döräp *haryjylar, kadarylar, mürjiiler* ýaly pyrkalar orta çykypdyr.

Goýulmaly bu şert bolsa: Kurana bilen Sünnete düşünişip akyl ýetirmede sahabalara laýyk hereket etmeklikdir.

Bu meseläni ençeme alymlar aýdyp geçipdir. Olardan **Hafyz Ibn Rejep** (Allah oňa rehmet etsin) şeýle diýýär: “Häzirkä döwrümüzde, zyňa düşülýän selef ymamlarynyň sözlerini ýazmagyň zerurlygy ýüze çykýar...”²¹.

Görlüşi ýaly **Ibn Rejep** şol döwürlerde hem bidgatlar bolany sebäpli, sözleri ýazylymaly bolan selefi tanadanda herhaýsy bir selef diýmän **“zyňa düşülýän (ýollaryna eýerilýän)”** diýip şertlendiripdir.

Sefäriýni (Allah oňa rehmet etsin) bu meselede şunlary aýdýar: “Selef mezhebi (ýoly) diýlende: mertebesi belent sahabalaryň, olara oňat eýeren görmüklü tabygyňlaryň hem-de ýokary derejeleri ykrar edilen, dinde hormatlarynyň ululygy mälüm bolan, sözleri nesilme-nesil öwrenile gelen, şeýle hem bidgatçylyk bilen günäkärlenmeýän din ymamlarynyň ýoly-mezhebi göz önünde tutulýar”²²

Bu şerte şu-da delildir:

Allah Tagala sahabalary öwüp olardan razydygyny aýdýar. Olara hiçbir şertsiz jenneti wada edýär. Emma olaryň zyňa düşen tabygyňlara bolsa, diňe sahabalara dogry-dürs eýermekleri şerti bilen jenneti wada edýär.

Allah (azze we jelle) şeýle diýýär: **“Muhajirler we Ensarlaryň birinjilerinden (yslamyýeti kabul edişlikde kesekileri) geçenlerden we olara ihsan bilen (ýagny, dogry-dürs) eýerenlerden Allah razy boldy, olaram Allahdan razy (hoşal) boldular. Hem-de olar üçin astyndan derýalar akyp duran, olaryň ebedi ýaşajak jennetlerini taýynlap goýdy. Ine, şu iň uly utuşdyr”** (Toba 9/100)

Ibn Kaýým (Allah oňa rehmet etsin) şeýle diýýär: “Bagtyýar eýerijiler iki topardyr: Olar garaşsyz eýerijiler bolup, Allah Tagalanyň şu aýatyna degişli bolanlardyr:

“Muhajirler we Ensarlaryň birinjilerinden (yslamyýeti kabul edişlikde kesekileri) geçenlerden we olara ihsan bilen (ýagny, dogry-dürs) eýerenlerden Alla razy boldy, olaram Alladan razy (hoşal) boldular. Hem-de olar üçin astyndan derýalar akyp duran, olaryň ebedi ýaşajak jennetlerini taýynlap goýdy. Ine, şu iň uly utuşdyr” (Toba 9/100)

Ine bular, özleri hakynda Allahyň razylygy mese-mälüm bolan kişiler bolup, olar Allahyň Resulynyň sahabalary hem-de olara dogry-dürs eýerenlerdir. Bu eýerişlik meselesi diňe sahabalary gören kişilere degişli bolman, eýsem Kyýamata çenli olaryň ýoluna eýeren ähli kişileri öz içine alýar. Tabygyňlar diýip diňe sahabalary görenlere aýdylmagy adaty bir kesgitleme bolup, bu özlerinden soňky gelen nesillerden tapawutlandyrylyşlar diýip tapylan adalgadyr (termindir). Ýogsa, sahabalaryň ýolundan ýörän herbir kişi tabygyndyr (eýerijidir), ondan Allah razydyr, ol hem Allahdan razydyr.

Allah (Subhanehu we Tagala) bu tabyn boluşlygy (sahabalaryň zyňa eýerişligi) *ihsan* bilen ýagny, iň gowy görmüşde dogry-dürslik bilen eýermek diýip şertlendirdi. Ýogsa bu, bir zatda olaryň zyňa düşüp başga bir zatda-da olaryň tersini etmeklik bilen emele gelip biljek şertsiz we umumy manydaky tabyg boluşlyk bolman, onuň içinde şol sanda ihsan hem bardyr. Sebäbi aýatdaky “bi-ihsänin” sözündäki (bä) harpy bu ýerde ýanyndan aýrylmazlyk” manysyny bildirýär. *Ihsan*; Allahyň razylygyny we jennetlerini almakda zyňa eýermekligiň esasy şertidir”²³.

Şeýh Abdyrahman Sagdy (Allah oňa rehmet etsin): **“hem-de (olara) ihsan bilen (ýagny, dogry-dürs) eýerenler...”** (Toba 9/100) diýen aýatyny tefsir edende: “ygytkatda, herbir sözde we amalda eýerenlerdir. Sebäbi olar ýazgarlyp käýýelmekden päk bolup, olara öwgüleriň iň aňyrbaşy hem-de Allahdan iň belent mertebeler hasyl bolandyr”²⁴

Bu ýerden mälüm bolşy ýaly, kişi eger Kitap we Sünnete akyl ýetirişlikde sahabalar bilen ylalaşmasa, onuň şol abraýly döwürlerde ýaşamaklygy, Allah tarapyndan öwülen selefden hasaplanmagy üçin ýeterlik bolmaýar.

2. Iman-akyda taýdan:

Bu ýerde iman-akydada sahabalar bilen (Allah olardan razy bolsun) ylalaşmaklyk hem-de olar bilen ugurdaş bolmaklyk

göz önünde tutulýar we bu häsiýetdäki adama *selefi* diýilýär.

Bu many ymam **Ibn Teýmiýäniň**: “Selef, sahabalardan, tabygynlardan hem-de hadysçylardan ybaratdyr”²⁵ diýen sözünden mälim bolýar.

Ymam **Zehebi** (Allah oňa rehmet etsin): “Selefi diýip: selefiň mezhebinde bolan kişä aýdylýar”²⁶ diýip belleýär.

Ibn Ebil-Yzz Hanafy (Allah oňa rehmet etsin) *Akydatut-Tahawyýýa* şerhiniň girişinde şeýle diýýär: “Bu kitaby, sözleşleri babatda selefiň ýoluny tutmak arkaly şerh etmegi ýüregime düwüp, olar bilen ugurdaş bolmak bilen olaryň arasyna goşulmaga çalyşdym. Belki-de olaryň hataryna goşulyp olardan hasaplanaryn we olaryň toparynyň arasynda haşr bolaryn”²⁷ diýip umyt edýärin”²⁸

Şeýh Muhammet ibn Salyh e-Useýmin (Allah oňa rehmet etsin) şeýle diýýär: “Häzirkî günümüzde *selefilik* bolup bilermi?”

Elbetde. Wagt taýdan selefilik bolmasa-da, ol *ynam-akyda selefiliginiň* boljagyny aýdyp biliris. Sebäbi selef wagt taýdan ötüp geçdiler. Emma olaryň selef boluşlary *ynam-akyda selefiligidir*, has dogrusy *akyda* we *amal selefiligidir*. Olar özlerinden soňky gelenlere görä selefdirler”²⁹

Şeýh Bekr Abu Zeýd (Allah rehmet etsin) şeýle aýdýar: “Pygamberlik ýolunda (sünnetinde) mäkäm duranlar özlerinden öňki ýagşy (salyh) seleflerine ýöňkelyär we olara: “selef we selefiler” diýilýär. *Selefsözi* bu ýerde “köneler” diýmeklik däldir. Şol sanda *halafsözi* “soňkylyar” diýen manyny aňlatmaýar. *Halafsözi* eger (läm) üstün bolan ýagdaýynda iki manysynyň birinde “talyh - ýaman” diýmek bolýar. Eger-de (läm) säkin bolup *Half* görnüşinde gelse, onda diňe “talyh - ýaman” diýmekden başga many bildirmeýär. Edil Allah Tagalanyň şu aýatynda aýdyşy ýaly: “**Olaryň yzlaryndan bir half (ýaman nesiller) geldi...**” (Merýem 19/59)

Şoňa görä, *selef* sözi bu ýerde : ýagşy selef (selef-i salyh) diýen many bildirýär. Bu sözüň şertsiz (mutlak) manyda ulanylanda: “sahabalaryň (Allah olardan razy bolsun) yzyna düşen herbir kişi, hatda şol kişi häzirkî döwürde ýaşayan hem bolsa” diýen manyny bildirýänligi şoňa delil bolup durýar.”³⁰

Bu aýdylanlardan “*selef*” adalgasynyň (termini) iki jähtden ýagny *wagt* we *akyda* taýdan ulanylýandygy mälim bolýar. Şol sebäpden wagt taýdan ýagşy selef bilen ugurdaş bolan herbir adam, giçki döwürde ýaşan hem bolsa ol *akyda* taýdan selefden hasaplanýar.

Selefe degişli bolmaklyk şerigata laýyk hem-de uly abraýdyr.³¹ Ymam **Ibn Teýmiýe** (Allah oňa rehmet etsin) şeýle diýýär: “Selef mezhebinî (ýoluny) äşgär öňe süren, özüni şolaryň ýoluna degişli saýyp, olaryň hataryna goşulan adam hiç aýyplanmaz. Gaýtam, onuň bu bolşy bir agyzdan gollanmalydyr. Sebäbi selefiň tutan ýoly hakdan başga zat däldir”³².

Sahabalar döwründe bolmandyr diýip *Selefiýe* diýen adalgany şeýle hem selefe degişli bolmaklygy bidgat hasaplamaklyk dogry däldir. Çünki sahabalar döwründe bu sözi ulanmaga zerurlyk ýokdy. Haçan-da dürli-dürli pyrkalar döräp herbir pyrka özüniň Kuran we Sünnete laýyk hereket edýändigini öňe sürmäge başlan mahaly ehl-i sünnet (sünniler), Kuran we Sünnete ters gelyän şol toparlardan tapawutlanmak üçin özüne bir at almaga mejbur boldy. Şonda olar *ehl-i hadys*, *ehl-i sünnet wel-jemagat* şeýle hem *selefiler* diýen ady aldylar.

Eger-de kimdir biri: Beýik Rebbimiziň Kurany Kerimde: “**Ol size mundan ozal musulman diýip at berdi**” (Haj 22/78) aýdyşy ýaly biz näme üçin özüme musulman adymyzdan başgada, Ähli-Sünnet wel-jemagat ýa-da Selefiý diýip at ulanýarys? diýen sorag bermegi mümkin.

Jogap: Hawa diňe musulman ady dakardyk, eger-de fyrkalar ýaýrap köpelmezinden öňki birinji asyrdan ýaşan bolsak. Ýöne haçan-da fyrka we toparlar dürli künjege ýaýrap başlap özlerini musulman hasaplap ugran wagtlary *halas bolujy pyrkanyň* (fyrkaýy näjijye) *heläk bolujy pyrkalardan* tapawutlanmagy zerurlygy ýüze çykdy.

Şol sebäpden selefe (ähli-sünnede) degişli bolmaklyk diýmek Allahyň päklän kişileriniň hataryna goşulmak diýmekdir. Sebäbi olaryň *yjmaglarynyň*³³ tersine gitmek bolýan däldir. Şonuň üçin selefe ýöňkelmeklik şerigat taýtan dürs we abraýdyr.

Ýazyjy: Ahmet ibn Muhammet ibn Sadyk Nejjar.

Arapçadan Türkmençä terjime: Allahyň rahmetine mätüç bende.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

1-Wahy – Alladan inýän perman, Kuran we Sünnet.

2-Ibn Färis, Mugjemu mekaýysyl-luga, (3/95).

3-Lisänül-arap (6/330-331).

4-en-Nihäýe fiý garybyl-hadysy wel-eser, (2/390).

5-Begawynyň tefsiri, Megalimüt-tenzil, (7/218).

6-Buhary, Kitäbül-isti'zân, bab: Men näjä beýne ýedeyin-näs welem ýuhbir bisirri sahibih fe izä mäte ahbara bih (sah.1094)(hadys 8562), Müslim, Kitäbü fezaýylys-sahaba, bab: min fezaýyly Fatymati bintin-Nebi (sah.1078) (hadys 6314).

7-Minhäjü şerhi Sahyhy Müslim, (15/225).

8-Bu kitapça golyazma bolup, ýokardaky ondan getirlen sözler, Şeyh Süleým (Selim) Hiläliniň «Limäzä yhtartel menhejes-selefi» diýen kitapçasynyň üsti bilen ýetirildi. (sah. 31).

9-Buhary, Jihäd we-seýr kitabynda **taglyk** ýagdaýynda getirýär (sah.473).

10-Fethul-bäri (6/82).

11-Orta tabakadan – ýagny, orta ýaşly tabygynlar.

12-el-Ibäne an şerigatil-fyrkatin-näjiýe (1/212-213).

13-Iljämül-awam an ylmyl-keläm (sah.53).

14-Der-ü tegaruzyl-akl wen-nakl aty eserinde bolşy ýaly (1/207) Ibn Teýmiýe kähallatlarda Ymam Ahmedî we onuň döwürdeşlerini hem selefiň içine salan ýeri bardyr.

15-Buhary, Kitäbü fezaýyly ashabin-nebiý, bab: Fezaýyly ashabin-nebiý (sah.612) (hadys - 3651), Müslim, Kitäbü fezaýylys-sahaba, bab: Fezaýyly-sahaba sümmelleziýne ýeluwnehüm, sümmelleziýne ýeluwnehüm (sah.1111) (hadys.6472).

16-Mejmugul-fetäwä, (6/355).

17-et-Tuhaf fiý mezähibis-selef, (sah.62).

18-(8/1).

19-Ahmet, el-Müsned (sah.1694) (hadys - 23412), Ibn Ebi Şeybe, el-Musannaf (6/405) (hadys - 32414). (Emma bi rowaýatdaky dördünji döwürde geljekler baradaky böleginiň sahyhlygynda şüphe bar).

20-bu rowaýatyň çeşmesi mundan ön görkezildi.

21-Fazlu ylmys-selef ala ylmyl-halaf. Ibn Rejebni risalalar ýygyndysynda (3/24).

22-Lewämigul-enwar (1/20).

23-Er-Risäletüt-tebukiýe, Ibn Kaýýymyň risalalar ýygyndysyndan (59-60).

24-(sah. 400)

25-Der-ü tearuzyl-akl wen-nakl (4/95), ýene seret: Şemsüs-Selefi Afgany, Adaül-mätüridiýe lil-akydatis-selefiýe (2/362-363).

26-Siýerü Aglamin-nübelä (21/6).

27-Haşr bolmak – Kyýamat günü hasap we sorag üçin Allanyň huzurynda topar-topar bolup jemlenmek.

28-Şerhul-akydatit-Tahawyýa (sah.77).

29-Şerhul-akydatis-Sefäriýniýe (sah.19-20).

30-Hukmul-intimä ilel-fyraky wel-ahzab (sah.36).

31-Bu barada seret: Şeyh Ybraýym Rahyýly, Mewkyfu ehliş-sünneti wel-jemaga min ehliş-ehwäi wel-bideg (1/62-64). Dok. Muhammet Bäkerim, Wasatyýýatu ehliş-sünne beýnel-fyraky (sah.109-116).

32-Mejmugul-fetäwä (4/149).

33-Yjmag – Allanyň Resulyndan soňky döwürlerde herhaýsy bir amaly meseläniň şerigat hökmi babatynda musulman müjtehitleriniň agzybirlikli kararlary.

www.ahlusunnat.com